

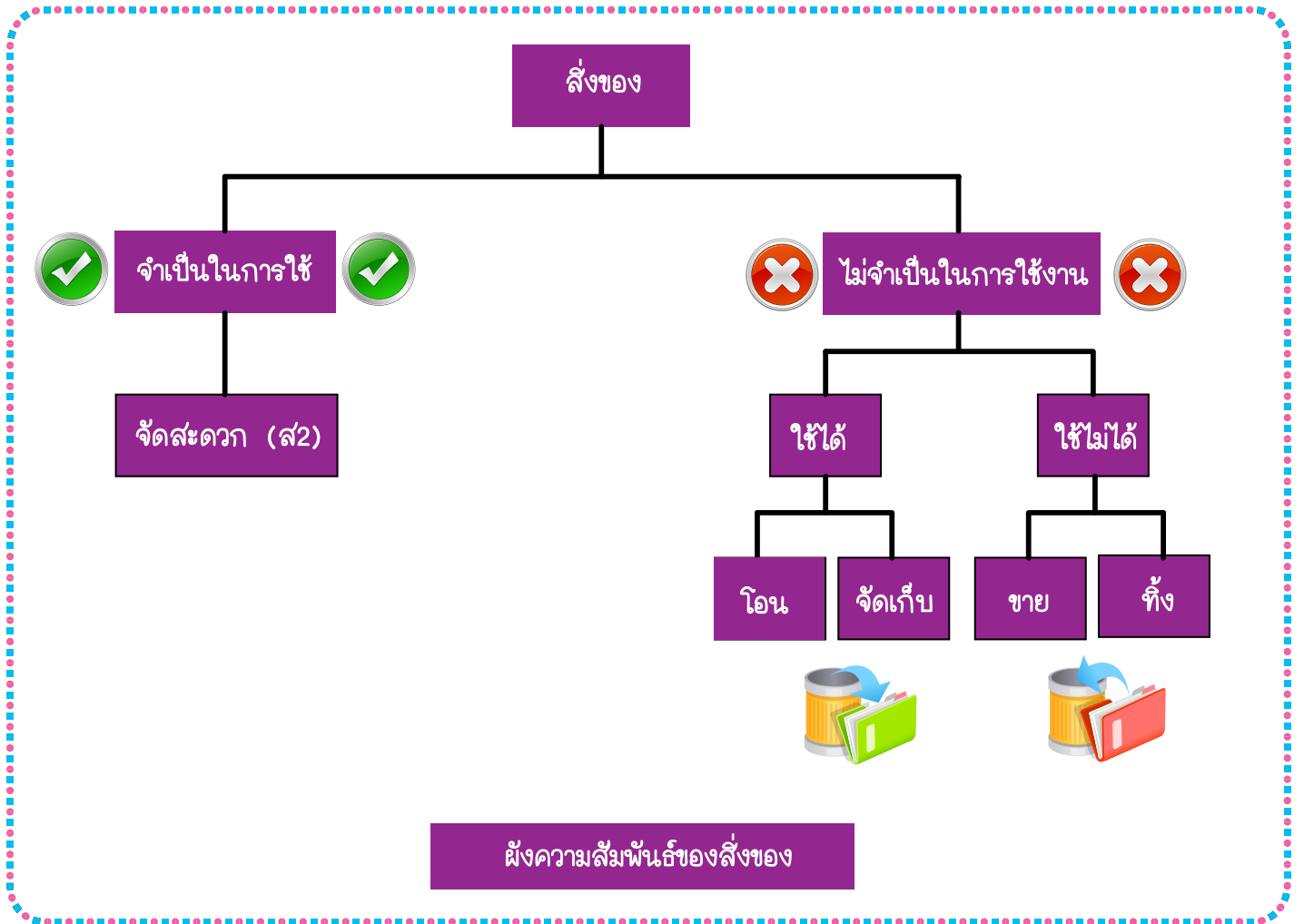

จะนำ 5ส เข้ามาใช้ในบ้าน มีขั้นตอนอย่างไร?

เมื่อเราทราบ และเข้าใจหลักการของ 5ส แล้วคราวนี้หากเราจะนำ 5ส เข้ามาใช้เราจะต้องทำเป็นลำดับขั้น ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสะสาง (ส.1)

ขั้นตอนนี้สำคัญมาก เพราะหากทำผิดหลักการ และเรานำสิ่งของออกไปจากบ้าน และนำไปทิ้งแล้ว สิ่งนั้นจะไม่มีวันได้กลับคืนมา (ห้ามกล่าวโทษว่าเพราะทำ 5ส ของจึงหาย) เพื่อป้องกันปัญหานี้ เราจะต้องเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของ ซึ่งแสดงดังผังความสัมพันธ์ของสิ่งของข้างล่างนี้

เมื่อเราเข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งของจากผังข้างต้นแล้วเราจะเห็นว่าในการทำ ขั้นตอนที่ 1 นี้เราจะต้องเริ่มต้น ดังนี้

- สำรวจ** สิ่งของต่าง ๆ ที่มีอยู่ในบ้านโดยใช้ผังความสัมพันธ์ของสิ่งของ เช่น เราสำรวจในหิ้งหนังสือดูว่าเรามีหนังสือต่างๆ อยู่เท่าใดหนังสือใดเป็นหนังสือที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว (ล้าสมัย, ซ้ำชุด) หนังสือใดยังคงใช้งานอยู่ก็ให้เราคัดออกเป็น 2 ส่วน (2 กอง)
- แยกแยะ** จากขั้นตอนนี้เราจะได้สิ่งของเป็น 2 ส่วน คือ หนังสือที่ยังคงใช้งานอยู่ ซึ่งหนังสือส่วนนี้ เราจะต้องนำไปสู่การจัดเก็บอย่างเป็นระบบ (ส.2 - สะดวก) ต่อไป แต่สำหรับหนังสือในส่วนที่ไม่ได้ใช้งานแล้ว ในส่วนนี้จะต้องพิจารณาต่อไปว่า จะทำอะไร เช่น จะโอนไปให้ใคร, จะบริจาคได้หรือไม่ (หนังสือยังมีคุณค่าอยู่สำหรับบุคคลอื่น), จะขายโดยการชั่งกิโล (ประมาณกิโลละ 3 บาท) ดี หรือไม่ หรือทางเลือกสุดท้าย คือ ทิ้งไป ซึ่งทางเลือกสุดท้ายนี้ ควรไตร่ตรองให้รอบคอบก่อนทำ เพราะจะเป็นทางเลือกที่อาจนำไปสู่ผลกระทบอื่น ๆ ตามมาได้

การสะสางนี้ สิ่งที่เราควรตระหนักเสมอ คือ มีสิ่งของใดที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ (re use) และสิ่งของใด นำมาแปรรูปใหม่ได้ (Recycle) ซึ่งทั้ง 2 วิธีนี้ จะเป็นการช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และปกป้องมิให้โลกเกิดมลภาวะได้อีกทางหนึ่ง (ถ้าทุกคนรอบรู้ช่วยกันอย่างจริงจัง) เมื่อเรานำการสะสางแล้ว ก็จะเหลือสิ่งของที่จำเป็น และมีประโยชน์ต่อการใช้งาน เราก็จะนำไปวางระบบการจัดเก็บต่อไป (ส.2 - สะดวก) หนึ่ง เพื่อให้เกิดการทำการสะสางอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ควรทำการสะสางอย่างค่อยเป็นค่อยไป และต่อเนื่อง โดยอาจจัดเวลาในการทำเป็นประจำทุกเดือน หรือทุกสัปดาห์ก็ได้

ขั้นตอนที่ 4 สุขลักษณะ (ส.4)

เมื่อเราได้ทำ ส.1, ส.2 และ ส.3 มาแล้ว สิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างทันที คือ ส. สุขลักษณะ ซึ่งการเกิด ส. ที่ 4 นั้นจะเป็นผลลัพธ์ (out put) ที่เราสามารถจับต้อง และสัมผัสได้ทันที แต่การที่จะทำให้เกิดสุขลักษณะอย่างยั่งยืนนั้นจะต้องมีการกำหนดมาตรฐานของการดำเนินการตั้งแต่ ส.1-ส.3 ไว้อย่างเป็นระบบ และมีลายลักษณ์อักษรซึ่งเรามักจะเรียกกันว่าข้อกำหนดมาตรฐาน (Standard) ซึ่งหากเรามุ่งเน้นที่จะรักษามาตรฐานที่กำหนดขึ้นให้คงอยู่ก็จะช่วยทำให้เกิดสุขลักษณะอย่างแท้จริง

เมื่อถึงขั้นตอนที่ 4 นี้ บ้านเราก็คงน่าอยู่น่าอาศัยขึ้นเป็นกอง (สะอาด, เป็นระเบียบ, ดูสวยงาม) ซึ่งสิ่งที่เป็นตัวสะท้อนจะออกมาทางสิ่งที่มีมนุษย์สัมผัสได้ ทั้งจากการมอง (ทางตา) , จากทางการฟัง (ทางหู) , จากการได้ดมกลิ่น (ทางจมูก) , จากการสัมผัสที่ร่างกาย (ทางผิวหนัง) ซึ่งทั้งตา, หู, จมูก และผิวหนังนั้น มนุษย์จะสัมผัสได้โดยตรง ซึ่งนับว่าการประเมินวัดผล 5ส นั้น ถือว่าเป็นการวัดที่สะท้อนสิ่งที่เห็น สิ่งสัมผัสได้โดยตรงจึงง่ายต่อการประเมิน

ขั้นตอนที่ 5 สร้างนิสัย (ส.5)

หากเราดำเนินการกิจกรรมนี้อย่างต่อเนื่อง จนเกิดความเคยชิน และถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการดำรงชีวิตในบ้านได้แล้วนั้น ส.5 ก็เกิดขึ้นโดยอัตโนมัติเหมือนกับทำเป็นกิจวัตรประจำวันซึ่งหากทุกคนในครอบครัวก้าวมาถึงขั้นที่ 5 นี้ได้แล้วก็นับว่าจะเกิดประโยชน์อย่างมหาศาล เพราะอะไรก็ตามที่ทำจนเป็นนิสัย (นิสัย 5ส เป็นนิสัยที่ดี) วันใดไม่ได้ทำก็จะรู้สึกเหมือนว่าขาดอะไรไปบางอย่าง ทำให้เราต้องทบทวนและย้อนกลับมาทำโดยนิสัย 5ส นี้ จะปลูกฝังในจิตสำนึกโดยไม่ต้องเขียนแผนเขียนตารางการทำ เพราะจะทำได้เหมือนเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ชีวิตเหมือนกับท่านที่ก่อนนอนต้องสวดมนต์ไหว้พระก่อนนอนทุกวันจะสังเกตได้ว่าวันใดท่านลืมจะมีสิ่งบางอย่างมาเตือนจิตเตือนใจให้เราต้องย้อนกลับไปทำก่อนเพราะถ้าลืมสวดมักจะนอนไม่ค่อยหลับหากเราปลูกฝังให้ในจิตสำนึกมี 5ส (5S mind) ได้แล้วก็จะรู้สึกโล่งเบาสบาย (สูงส่งสุดยอด) คืบสูงสามัญ (ไร้รูปแบบ) และเมื่อเวลานั้นมาถึงคุณภาพก็จะเกิดขึ้นอย่างยั่งยืนตลอดไป

จากแนวทางที่ได้เขียนมานั้นคิดว่าทุกท่านคงเข้าใจหลักการและแนวทางการนำกิจกรรม 5ส ไปสู่การปฏิบัติสิ่งที่สำคัญที่สุดหลังจากนี้ก็คือการนำไปลองทำดู ง่ายๆ ค่อยเป็นค่อยไป เป็นขั้นเป็นตอน และในไม่ช้าความสำเร็จที่หวานชื่นคงรอให้เราสัมผัสอยู่เบื้องหน้า

.....เริ่มต้นตั้งแต่วันนี้.....ความสำเร็จกำลังรอเราอยู่.....